

Inhoudsopgave

Vedische astrologie	1
Commentaar op de beschouwing over Astrology under Scrutiny door Frank Vernooij en Hans van Oosterhout in Nieuwsbrief juni 2014, Jrg 19, nr. 3	2

De laatste nieuwsbrief in deze vorm.

Beste NVWOA-leden en andere lezers,

Ooit begon de nieuwsbrief als wat interessante berichten op papier, verspreid via de post. Hij werd omvangrijker toen de verslagen van de lezingen erin opgenomen werden. Hij werd al een beetje digitaal toen we hem als emailbijlage gingen versturen. En nu wordt hij helemaal digitaal.

Artikelen, verslagen, oproepen en wat dies meer zij zullen voortaan op de website staan. De nieuwsbrief die u per email ontvangt bevat links die u daar naartoe brengen. Op dezelfde manier blijft u op de hoogte van het programma van de Open Huis bijeenkomsten.

De leden die geen toegang tot internet hebben zullen een printout van de email-nieuwsbrief ontvangen waarin staat aangegeven hoe zij artikelen als printout, kunnen ontvangen van het secretariaat.

Alle noodzakelijk informatie zult u dus blijven ontvangen en ook van mij zult u nog wel horen, maar als redacteur neem ik afscheid van u.

Met dank voor het lezen van mijn schrijfsels en een vriendelijke groet,

Hans van Oosterhout

Vedische astrologie

OpenHuis-lezing door Jan Willem van Doorn op 6 september 2014

Vedische astrologie is een uitgebreid onderwerp en het is niet verbazend dat de lezing van Jan Willem van Doorn dat ook is. We kunnen hier niet meer dan een summier enkele onderwerpen noemen die aan de orde kwamen. Voor een goed overzicht verwijzen we u naar de presentatie die hij ons ter beschikking stelde. U kunt die [hier](#) downloaden.

Jan Willem van Doorn studeerde wis- en natuurkunde, econometrie en sterrenkunde. Hij was consultant en managing director in de informatie- en communicatietechnologie. Zijn interesse in de Oosterse filosofie en wetenschappen leidde tot een intensieve studie van de Vedische traditie, waaronder de Vedische Astrologie. Hij legde examens af bij de ACVA (American College of Vedic Astrology) en behaalde in 2006 een master degree aan de Hindu University of America.

[terug naar inhoudsopgave](#)

Commentaar op de beschouwing over Astrology under Scrutiny door Frank Vernooij en Hans van Oosterhout in Nieuwsbrief juni 2014, Jrg 19, nr. 3

Jan Ruis

Astrologie gaat in tegen de bestaande natuurwetenschappelijke inzichten. Daar ben ik het wel mee eens. Als er meetbare astrologische effecten worden gevonden dan zou het natuurwetenschappelijke wereldbeeld grondig moeten worden aangepast. Dat er dan hoge eisen gesteld worden aan claims pro astrologie is dus begrijpelijk: het onderzoek moet grootschalig zijn, er moet sprake zijn van een falsifieerbare hypothese, de statistische toetsing moet betrouwbaar zijn en het onderzoeksresultaat moet meerdere malen gerepliceerd zijn.

De eis van repliceerbaarheid geldt echter niet voor individueel gepubliceerd onderzoek: daar geldt gewoon het schema van hypothese-experiment-conclusie. De hypothese moet alleen worden verworpen of bevestigd op basis van statistische toetsing van het eerder gedane experiment. Je kunt dus niet zeggen dat de hypothese moet worden verworpen omdat er (nog) geen replicatie is gedaan. Samenvattend: de hypothese wordt bevestigd tenzij replicatie aantoont dat die moet worden verworpen. Dean cs. in AuS daarentegen verwerpen de hypothese tenzij replicatie aantoont dat die wordt bevestigd.

Ik ga niet mee met de ontsnappingsroute (Dean in AuS: p.170 "The retreat from testability", p.255, "The retreat into divination") namelijk dat astrologische effecten kunnen bestaan louter in onze binnenwereld en niet natuurwetenschappelijk te onderzoeken zijn. Ook al stammen de astrologische symbolen uit onze binnenwereld, als ze bestaan dan ze hebben wel consequenties voor manifestaties in de buitenwereld zoals ons gedrag, onze partnerkeuze, onze beweegredenen en wat ons overkomt, en die manifestaties zijn natuurwetenschappelijk te onderzoeken. Bovendien is astrologie gebaseerd op planeetbewegingen en is er dus sprake van een oorzaakgevolg relatie, ook al vind zij alleen plaats in de binnenwereld. Wellicht zijn onze expressies bij identieke planetaire constellaties van individu tot individu verschillend, die expressies zijn mogelijk wel tot een bepaalde categorie te verenigen. Wat ik hiermee bedoel is dat een bepaalde planeetstand niet bij iedereen hetzelfde effect zal hebben, en dat maakt het onderzoek zo complex. Maar dat betekent niet dat het niet statistisch te onderzoeken is. Met

---

de ontsnappingsroute zouden we ook kunnen blijven geloven in regengoden zoals de Maya's deden, ook al is hun bestaan niet natuurwetenschappelijk aantoonbaar. Ik ga er voorlopig van uit dat astrologie niet tot een soortgelijke fantasie moet worden gerekend, want dan is het inderdaad niet te onderzoeken.

Waar het wat mij betreft allemaal op neerkomt is dat alleen het experiment ons uitsluitel kan geven. Als een grootschalig en gerepliceerd onderzoek naar, bijvoorbeeld, planetaire erfelijkheid zou aantonen dat er een astrologisch effect is, dan kunnen we achteraf Kuhn toepassen. Maar Kuhn vóóraf toepassen om het bestaan van regengoden of astrologische samenhangen te verdedigen is wat mij betreft geen optie.

Dan nog iets over de complexiteit van het astrologisch onderzoek zelf. Astrologie moet bij voorkeur multivariaat worden onderzocht. Dat punt is nog niet genoemd. Dit type onderzoek is bij mijn weten nog nooit gedaan.

Dan het mechanisme achter astrologie: het is onontkoombaar dat genen en (directe) omgeving het uiterlijk en het gedrag van de mens voor een zeer groot deel bepalen, dus zou astrologie in potentie alleen nog maar een modulerend effect kunnen hebben op de al bestaande invloeden. Uitgaande van dat model zouden we maar kleine astrologische effecten kunnen verwachten die, zoals al gezegd, niet uniform van individu tot individu en van cultuur tot cultuur zijn. Daarbij komt dat de radix niet gezien kan worden als een som van onafhankelijk werkende onderdelen, waarbij enkele onderdeeljes (zoals het zonneteken) direct kunnen worden vergeleken met persoonlijkheidsvragenlijsten, partnerkeuze of beroepskeuze. Liz Greene interpreteert de radix als een geheel van diverse met elkaar in wisselwerking zijnde archetypen. Elk archetype is opgebouwd uit een gegeven set van radixonderdelen. De balans van het geheel van archetypen bepaalt dan hoe de radix zal uitwerken. Met andere woorden, radixonderdeeljes kunnen in de ene radix tot een heel andere expressie leiden dan in de andere radix. Alois Treindl van AstroDienst heeft van deze methode een intelligent software programma gemaakt die bestaat uit de toepassing van de interpretatieregels van Liz Greene. Daarmee kunnen zeer bruikbare hypothesen voor onderzoek worden opgesteld, maar er zijn vrijwel geen onderzoekers te vinden die dit hebben gedaan. Het toekomstige onderzoek zou zich dus meer moeten toespitsen op astrologische factoren-in-combinatie, wat mogelijk overtuigender en meer coherente resultaten zou kunnen opleveren.

Overigens, in de radixinterpretatie van AstroDienst bestaan geen indicatoren voor E&N (extraversie en emotionaliteit) zoals de Eysenck Personality Inventory die meet. Ik beschik over 30 analyses van AstroDienst en in geen daarvan wordt een persoon expliciet introvert of extravert genoemd. De vraag rijst dan of conventionele persoonlijkheidsvragenlijsten eigenlijk wel één op één vergeleken kunnen worden met astrologische radixinterpretaties: die radixinterpretaties beschrijven psychologische drijfveren van een heel andere en specifiekere

---

categorie dan de meer globale (en wellicht ook meer tijdgeest- en cultuurafhankelijke) E&N. De vraag is ook of de persoon die de vragenlijst invult zich wel volledig bewust is (en kan zijn) van zichzelf of volledig inzicht kan hebben in zichzelf. Dat lijkt twijfelachtig gezien het feit dat de hersenen realistisch zelfinzicht juist verhinderen: zo blijken depressieve mensen de realiteit van de eigen situatie en capaciteiten beter in te schatten dan optimisten. Als verder complicerende factor komt daarbovenop ook het Barnumeffect: wat je moeder, je leraar, je peergroep, je zonneteken, de tarotkaart, de godsdienst over je persoonlijkheid zegt beïnvloedt de manier waarop je vragenlijsten invult. Dit maakt niet alleen de statistische analyse van persoonlijkheidsvragenlijsten onbetrouwbaar (in de uitslag van de EPI zouden dan de Barnumeffecten van alle omgevingsinvloeden zitten en is daardoor een waardeloos instrument geworden) maar maakt ook de vergelijking van de uitkomst van die vragenlijsten met astrologische interpretaties hoogst discutabel. Geoffrey Dean heeft daar in AuS echter geen enkele moeite mee, hetgeen tegenstrijdig lijkt in vergelijking met zijn scepticisme jegens astrologie.

Zoals Robert Currey in *Correlation* Vol. 29 (2) 2014 schrijft: Dean's interpretatie van het Gauquelin effect (dat ouders een andere geboortetijd aan de burgerlijke stand opgeven om hun kind een betere toekomst te geven: birth time tampering) is bizar. Wat mij betreft: absurder dan astrologie zelf. Vreemd genoeg is Dean helemaal niet zelfkritisch over zijn gewaagde hypothese, iets wat je niet zou verwachten bij een scepticus. Een groot deel van wat Robert Currey schrijft heb ik al eens genoemd in mijn email uitwisseling met Dean over mijn onderzoek naar de radixen van seriemoordenaars. In dat onderzoek werden significante astrologische resultaten gevonden met een relatief hoge effectgrootte. Dean was daar volgens mijn indruk niet zo blij mee. Als aanvulling op wat Robert Currey schrijft, hier mijn destijds (2010) aan Dean opgestelde kritiek op birth time tampering:

'Dean citeert een "populaire" almanak waarin zou staan dat een positieve planeet op de Ascendant of MC geluk in het leven betekent. Dean's idee is dus dat er ouders waren die de posities van planeten berekenden voor het geboortemoment van hun kind. Als de positieve planeet dan niet op AS of MC stond zouden zij de geboortetijd zodanig hebben veranderd dat de gewenste planeet dan wel precies op de AS of MC zou komen te staan. Die gecorrigeerde geboortetijd zouden zij vervolgens hebben opgegeven aan de burgerlijke stand.

Die aanname roept vragen op. Ten eerste, de ouders die dit zouden hebben gedaan wisten kennelijk ook dat hun kind niet echt geluk in hun leven zou hebben omdat het nu eenmaal niet op het juiste moment geboren was. Het voordeel van een dergelijke manipulatie van de geboortetijd is er dus niet omdat niemand ooit het kind zou vragen naar zijn geboortetijd, vervolgens de planeten zou uitrekenen en dan zou beslissen of dit kind bevoordeeld zou moeten worden in het behalen van succes in een bepaald beroep (vooropgesteld dat dit al mogelijk zou zijn!). Het gevolg van Dean's hypothese is dus dat de ouders kennelijk wisten

---

dat astrologie niet werkt, anders zouden zij nooit hebben gedacht dat een verzonnen geboortetijd ook zou werken. Een *contradictio in terminis*.

Een andere vraag. De Zon, Venus en Jupiter zijn benefics terwijl Mars en Saturnus malefics zijn. Als ouders al de geboortetijd zouden hebben veranderd, waarom stelden zij dit dan niet zodanig in dat Zon, Venus of Jupiter op AS of MC stond en vermeden zij Mars en Saturnus niet? Dat hebben zij kennelijk niet gedaan. Genoeg redenen om Dean's onbewezen exotische idee naar de prullenbak te verwijzen? Zeker, maar het wordt nog gekker. De Maan, Venus, Mars en Saturnus stonden niet op de AS of MC: nee, zij stonden in het 12e and 9e huis. Dat is de doodsteek voor Dean's bizarre idee. Het 12e huis is traditioneel een ongelukshuis en Mars of Saturnus in 12 zouden juist vermeden moeten worden.

Maar zelfs al zou birth time tampering zijn voorgekomen, waarom zien we dan geen favoriete ascendanttekens of meer Jupiters in het 2e huis om maar wat te noemen?

En dat is nog niet alles. Welk mechanisme kan eraan ten grondslag liggen dat een kind met een verzonnen geboortetijd later een grotere kans zou hebben om een specifiek soort eminente professional te worden? Dus kinderen met een verzonnen Mars in 12 zouden succesvollere militairen en medici worden en journalisten en schrijvers bleken meer Jupiter en Maan in het 12e en 9e huis te hebben. We zouden als laatste mogelijkheid kunnen denken aan self-fulfilling prophecy, maar wie wist in die tijd dat niet Mercurius maar de Maan in 9 of 12 je een eminente schrijver maakt en dat je met Mars in 12 een goede medicus wordt?

In mijn onderzoek naar seriemoordenaars vond ik dat Neptunus in 12 significant vaak voorkomt. Zou dat beteken dat de ouders van hun kind die later seriemoordenaar werd Neptunus in 12 hebben gezet?'

Met andere woorden, Dean's hypothese is absurd en is onbewijsbaar, oldoet niet aan Popper's eis van falsifieerbaarheid, en is dus een onwetenschappelijk.

Kyosti Tarvainen in *Correlation* 29(2) 2014 noemt in zijn bespreking van AuS mijn onderzoek naar seriemoordenaars. Opvallend is dat Dean mijn publicatie (*the Birth Charts of Serial Killers; evidence of astrological effects?*) in *Correlation* 28(2) 2012 onbesproken laat. In dit artikel worden alle punten van kritiek die Dean per email aan mij persoonlijk heeft toegezonden over mijn seriemoordenaars onderzoek besproken en weerlegt. Je zou dan verwachten dat een scepticus als Dean hier op zijn minst naar zou hebben gekeken en op hebben gereageerd. Met Kyosti Tarvainen concludeer ik daarom dat Dean deze 'inconvenient truth' selectief heeft genegeerd.

Dan nog wat persoonlijke ervaringen die ik had met Dean die bij mij de verdenking van 'fanatiek bevooroordeeld' hebben gewekt. Bij de publicatie van mijn synastrie onderzoek (*Correlation* 12(2) 1993/94) ontving ik een overtrokken aandoend bombardement van argumenten waarom het allemaal onzin was. Pas later verdiepte hij zich in mijn artikel en mijn

---

indruk daarbij was dat hij uitsluitend argumenten aandroeg om het resultaat te kunnen elimineren, wat natuurlijk wel begrijpelijk is voor een scepticus. Maar het feit dat de som der aspecten naar de Zon van vrouwen zeer significant was (later gerepliceerd door Mike O'Neill in Correlation 13(2) 1994/95) heeft geen reactie bij hem opgewekt, zo van: wat interessant, dat moeten we verder onderzoeken. Ook later, bij mijn publicatie over seriemoordenaars weer dezelfde reactie: een bombardement van argumenten en , kwalijker, ronduit misleidende statistische manipulaties.(m.i. onjuiste statistische bewerkingen) Toen ik hem mijn repliek opstuurde waarbij zijn punten één voor één werden beantwoord trok hij zich terug en verbood hij mij bovendien om de argumenten die hij had geleverd te gebruiken voor publicatie. Dat heeft bij mij de indruk gewekt dat Dean doorgeschooten is in zijn scepticisme en van zijn internationale rol daarin afhankelijk is geworden waardoor het moeilijk is om nog een deur voor astrologie open te laten.

Wout Heukelom en Rudolf Smit zijn geen onderzoekers en het lijkt hen te ontbreken aan kennis van de benodigde complexe statistiek. Zij moeten zich dus baseren op de (door hen niet verifieerbare) uitspraken van Dean en zijn vaak overtuigend aandoende argumenten. Het boek Recent Advances in Modern Astrology van Dean bevat een groot aantal analyses van gepubliceerd astrologisch onderzoek. Dit boek heeft de grenzen van astrologische uitspraken duidelijk gemaakt en de gebreken van veel gepubliceerd onderzoek aangetoond. Dat is de grote verdienste van Dean. Dat wil echter niet zeggen dat astrologie daardoor definitief naar de prullenbak kan worden verwezen, zoals Heukelom en Smit kennelijk hebben geconcludeerd. Wat mij betreft toont het boek aan welke misverstanden er zijn omtrent de interpretatie van astrologie en wat de gebreken zijn van de gepubliceerde onderzoeken. AuS is weinig meer dan een herhaling van Dean's eerder ingenomen standpunt dat astrologie onzin is. En dit oordeel werd en wordt door Heukelom en Smit overgenomen. Smit heeft mijn communicatie met Dean over seriemoordenaars gevolgd. Hij heeft mijn repliek, gepubliceerd in 2012, ingezien, en is ervan op de hoogte dat Dean zijn communicatie met mij heeft stopgezet zonder wetenschappelijk op mijn repliek in te willen gaan. Desondanks heeft Rudolf Smit dit niet in AuS vermeld, evenmin als de gefundeerde en bekende kritiek van Ertel op de eerder genoemde tampering hypothese van Dean. Het feit, dat deze beide kritieken willens en wetens zijn genegeerd voedt het vermoeden dat medeauteurs Heukelom en Smit geen onafhankelijke partij zijn geweest, in tegenspraak met wat je zou verwachten van sceptici. AuS geeft wat mij betreft daarom geen objectief beeld van de stand van zaken met betrekking tot astrologisch onderzoek.

[terug naar inhoudsopgave](#)

**De NVWOA Nieuwsbrief is een uitgave van de Nederlandse Vereniging tot Wetenschappelijk
Onderzoek naar de Astrologie.**

De gepubliceerde artikelen vertegenwoordigen niet noodzakelijk het standpunt van de redactie of van het bestuur van de NVWOA.

secretariaat en redactie nieuwsbrief: Turkooisdrift 10, 3436 BG Nieuwegein, 030-6033799
email: [bestuur @nvwoa.nl](mailto:bestuur@nvwoa.nl)